

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Mai, 2016 (Cyfarfod y Bore)

- YN BRESENNOL:** Y Cynghorydd Jim Evans (Cadeirydd)
Y Cynghorydd R G Parry, OBE (Is-gadeirydd)
- Y Cynghorwyr Lewis Davies, Richard Dew, Jeff Evans, Ann Griffith, John Griffith, Derlwyn Hughes, Kenneth Hughes, Vaughan Hughes, Victor Hughes, W T Hughes, Llinos Medi Huws, Aled M. Jones, Carwyn Jones, G O Jones, H. Eifion Jones, Raymond Jones, Richard O. Jones, R. Llewelyn Jones, R. Meirion Jones, Alun Mummery, Dylan Rees, J. Arwel Roberts, Nicola Roberts, Alwyn Rowlands, Dafydd Rhys Thomas, Ieuan Williams.
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr
Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau)
Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethu a Thrawsnewid Prosesau Busnes)
Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog Adran 151
Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)
Pennaeth Gwasanaethau Democraidaidd
Swyddog Pwyllgor (ATH)
- YMDDIHEURIADAU:** Y Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes
- HEFYD YN BRESENNOL:** Mr Mike Wilson (Cadeirydd y Pwyllgor Safonau)

---

1 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod o Gyngor Sir Ynys Môn a gynhaliwyd ar 10 Mawrth, 2016 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

2 DATGANIADAU O DDIDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb.

3 CYHOEDDIADAU GAN Y CADEIRYDD, ARWEINYDD Y CYNGOR NEU'R PRIF WEITHREDWR

Gwnaeth y Cadeirydd y cyhoeddiadau canlynol:

- Llongyfarchiadau i Mr Rhun ap Iorwerth ar gael ei ailethol yn Aelod Cynulliad dros Ynys Môn a dymuniadau gorau iddo yn y swydd.
- Llongyfarchiadau i Mr Arfon Jones ar gael ei ethol yn Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddau ar gyfer Gogledd Cymru.

- Dymuniadau gorau i bawb sy'n cystadlu yn Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd a gynhelir yn Sir y Fflint ddiwedd y mis hwn.
- Dymuniadau gorau i bawb sy'n cystadlu yn y Sioe Wanwyn a gynhelir yn Llanfair-ym-Muallt y mis hwn.
- Dymuniadau gorau i bawb sy'n cymryd rhan yn y Rali Ffermwyr Ifanc ar 14 Mai, 2016.
- Cydymdeimlwyd â theulu'r cyn-gynghorydd David Lewis Roberts a fu farw'n ddiweddar.
- Cydymdeimlwyd â'r cyn-gynghorydd Mrs Fflur Hughes a'i theulu ar eu profedigaeth yr wythnos ddiwethaf.
- Cydymdeimlwyd hefyd ag unrhyw Aelod Etholedig neu unrhyw aelod o staff y Cyngor sydd wedi cael profedigaeth.

Safodd yr Aelodau a'r Swyddogion mewn tawelwch fel arwydd o gydymdeimlad a pharch.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Aled Morris Jones at y gwaith gwych a wnaed gan Arweinyddion Clwb Ieuenctid Penysarn, Carol Whittaker a Gordon Hayes, a phobl ifanc y clwb sydd wedi ymchwilio i'r cysylltiadau lleol o fewn y Rhyfel Byd Cyntaf ac sydd wedi llwyddo i egluro cysylltiadau teuluol unigolyn nad oedd neb yn gwybod ei hanes cyn hynny ac a enwir ar y Gofeb Ryfel ym Mhenysarn. Gofynnodd i'r Cadeirydd ysgrifennu at bobl ifanc Clwb Ieuenctid Pensarn i gydnabod eu gwaith.

4 CYFLWYNO DEISEBAU

Ni oedd yr un ddeiseb wedi ei derbyn yn unol â Pharagraff 4.1.11 y Cyfansoddiad.

5 ADRODDIAD BLYNYDDOL ARWEINYDD Y CYNGOR AR GYFER 2015/16

Cyflwynwyd Adroddiad Blynnyddol gan Arweinydd y Cyngor ar gyfer 2015/16.

Cyfeiriodd yr Arweinydd at rai o'r materion allweddol yr oedd y Weinyddiaeth wedi eu hwynebu yn y flwyddyn a aeth heibio fel a ganlyn:

- Pwysau parhaus yn sgil gostyngiadau cyllidebol a'r her o ddarparu gwasanaethau o fewn cyd-destun o lymder ariannol.
- Ailstrwythuro'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth.
- Sicrhau cynnydd yn erbyn amcanion y Cynllun Corfforaethol – Cynllun Gwella tymor hir y Cyngor – o dan ei chwe phrif thema.
- Datblygiadau eraill yn cynnwys cadarnhau cyfranogiad yr Awdurdod yng Nghynllun y Swyddfa Gartref ar gyfer Adleoli Unigolion Bregus Syria; gweithio i adnabod safleoedd ar gyfer sipsiwn a theithwyr; croesawu'r Eisteddfod Genedlaethol i'r Ynys yn 2017 a chwarae rhan yn natblygiad Wylfa Newydd.

Gorffennodd yr Arweinydd ei adroddiad drwy ddiolch i'r Prif Weithredwr, yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth, Penaethiaid Adran a holl staff y Cyngor am eu gwaith caled a'u hymroddiad dros y flwyddyn ddiwethaf. Mynegodd hefyd ei werthfawrogiad o'r gefnogaeth a roddwyd gan ei gyd-gynghorwyr.

Rhoddyd cyfle i'r Cyngor ofyn cwestiynau i'r Arweinydd ar gynnwys yr Adroddiad Blynnyddol. Ceisiwyd a rhoddyd eglurhad mewn perthynas â'r materion canlynol:

- Er mwyn rhoi hwb i'r economi leol, bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i sicrhau cyfleoedd i gwmnïau sy'n lleol i Ynys Môn a'r ardal sydd union gyfagos yng nghyd-destun y datblygiadau Ynys Ynni ac yn enwedig y gwaith paratoi ar gyfer datblygu Wylfa Newydd.
- Bydd ystyriaeth yn cael ei rhoi ar yr adeg briodol i gynyddu cyfranogiad yr Awdurdod yng Nghynllun y Swyddfa Gartref ar gyfer Adleoli Unigolion Bregus Syria drwy roi noddfa i fwy o ffoaduriaid bregus o Syria na'r 10 o deuluoedd / 30 o unigolion y gwnaed ymrwymiad yn eu cylch dros y tair blynedd nesaf.

- O ran y rhaglen Ynys Ynni a datblygiad Wylfa Newydd, bydd pob ystyriaeth yn cael ei rhoi i'r angen i liniaru unrhyw effeithiau negyddol ar gymunedau ac yn enwedig ar bentref Tregale a'i drigolion fel cymuned a fydd yn gweld gwaith adeiladu mawr.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a nodi ei gynnwys.

6 Y SAFONAU IAITH GYMRAEG A PHOLISI IAITH Y CYNGOR

Cyflwynwyd, i'w gymeradwyo gan y Cyngor, adroddiad y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) a oedd yn ymgorffori drafft o'r Polisi Iaith Gymraeg arfaethedig.

Adroddwyd bod y Pwyllgor Gwaith, yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 25 Ebrill, 2016 wedi penderfynu –

- Cymeradwyo'r Polisi Iaith ac awdurdodi'r swyddogion perthnasol, mewn ymgynghoriad â'r Deilydd Portffolio, i gwblhau unrhyw waith golygu pellach i'r polisi drafft cyn ei gyflwyno i'r Cyngor llawn;
- Argymhell i'r Cyngor Sir y dylid mabwysiadu Polisi Iaith Gymraeg y Cyngor fel mater o ddewis lleol a newid Fframwaith Polisi'r Cyngor fel a ganlyn er mwyn adlewyrchu hynny:
  - Dileu 'Cynllun Iaith Gymraeg' o'r rhestr o gynlluniau y mae'n rhaid i'r Cyngor eu mabwysiadu yn ôl y gyfraith (rhan 3.2.2.1.1 y Cyfansoddiad)
  - Cynnwys y 'Polisi Iaith Gymraeg' o dan y rhestr o'r cynlluniau a'r strategaethau eraill y penderfynodd y Cyngor y dylai'r Cyngor llawn eu mabwysiadu fel mater o ddewis lleol (rhan 3.2.2.1.3 y Cyfansoddiad)

Adroddodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) ar y cyd-destun a dywedodd y bydd cynnydd yn cael ei fonitro'n flynyddol.

Cynigiodd y Cynghorydd Llinos Medi Huws welliant i baragraff 3.2.4 y Polisi i'r perwyl y bydd y Cyngor yn monitro cynnydd yn flynyddol trwy gyhoeddi adroddiad arno i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Sgritwini ar yr un pryd â'r adroddiad blynyddol ar weithrediad y Polisi Iaith Gymraeg. Eiliodd y Cynghorydd R. Meirion Jones y cynnig a chymeradwywyd y gwelliant gan y Cyngor.

Penderfynwyd cymeradwyo argymhellion y Pwyllgor Gwaith a chymeradwyo'r Polisi Iaith Gymraeg ar gyfer y Cyngor, fel y nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad yn amodol ar y newid i baragraff 3.2.4 a amlinellwyd.

7 YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

Cyflwynwyd i'r Cyngor ei gymeradwyo, adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) a'r Swyddog Monitro ynglŷn â dirprwyo grymoedd a ymgorfforir yn Neddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Trosedd a Phlisma 2014 i swyddogion priodol yn y Cyngor.

Dywedwyd bod y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 25 Ebrill, 2016 wedi penderfynu fel a ganlyn:

Argymhell i'r Cyngor llawn ei fod yn:

- *Mabwysiadu'r pwerau a gynhwysir yn Neddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Trosedd a Phlisma 2014 mewn perthynas â gwaharddebau sifil, rhybuddion a gorchmynion gwarchod cymunedol, rhybuddion a gorchmynion cau, rhesymau absoliwt ar gyfer cael meddiant o anheddau, gorchmynion gwarchod manau cyhoeddus a gorchmynion cau adeiladau.*
- *Cytuno i ddiwygio'r cynllun dirprwyo i swyddogion yn y Cyfansoddiad er mwyn dirprwyo'r hawl i weithredu'r pwerau fel y cawsant eu mabwysiadu ymhlith y Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol fel y nodir yn yr adroddiad.*

- *Rhoi awdurdod i'r Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro wneud y newidiadau angenrheidiol i'r cynllun dirprwyo i swyddogion yn y Cyfansoddiad i adlewyrchu'r ffaith fod y pwerau a gynhwysir yn y Ddeddf y sonnir amdanynt yn yr adroddiad hwn wedi cael eu mabwysiadu a'u dirprwyo.*

Penderfynwyd cymeradwyo argymhellion y Pwyllgor Gwaith, a

- **Mabwysiadu'r pwerau a gynhwysir yn Neddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Trosedd a Phlisma 2014 mewn perthynas â gwaharddebau sifil, rhybuddion a gorchmynion gwarchod cymunedol, rhybuddion a gorchmynion cau, rhesymau absoliwt ar gyfer cael meddiant o anheddau, gorchmynion gwarchod manau cyhoeddus a gorchmynion cau adeiladau.**
- **Cytuno i ddiwygio'r cynllun dirprwyo i swyddogion yn y Cyfansoddiad er mwyn dirprwyo'r hawl i weithredu'r pwerau fel y cawsant eu mabwysiadu ymhlith y Pennaethiaid Gwasanaeth perthnasol fel y nodir yn yr adroddiad.**
- **Rhoi awdurdod i'r Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro wneud y newidiadau angenrheidiol i'r cynllun dirprwyo i swyddogion yn y Cyfansoddiad i adlewyrchu'r ffaith fod y pwerau a gynhwysir yn y Ddeddf y sonnir amdanynt yn yr adroddiad hwn wedi cael eu mabwysiadu a'u dirprwyo.**

8 CÔD YMDDYGIAD NEWYDD AR GYFER AELODAU

Cyflwynwyd, i'w gymeradwyo gan y Cyngor, adroddiad y Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro yn nodi newidiadau i'r Côt Ymddygiad ar gyfer Aelodau.

Penderfynwyd -

- **Nodi'r newidiadau yn y Côt.**
- **Awdurdodi'r Swyddog Monitro i newid y Cyfansoddiad i ymgorffori'r newidiadau i'r Côt a chyhoeddi'r newidiadau yn unol â gofynion Adran 51 (b) Deddf Llywodraeth Leol 2000.**

9 DOGFEN GYFLAWNI FLYNYDDOL (CYNLLUN GWELLA) 2016/17

Cyflwynwyd i'w gymeradwyo gan y Cyngor, adroddiad y Pennaeth Trawsnewid a oedd yn ymgorffori'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol ddrafft ar gyfer 2016/17.

Adroddwyd bod y Pwyllgor Gwaith, yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 25 Ebrill, 2016 wedi penderfynu fel a ganlyn:

- *Awdurdodi Swyddogion trwy'r Aelod Portffolio i ymgymryd â'r dasg o gwblhau'r drafft terfynol ac argymhell i'r Cyngor llawn fabwysiadu'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol ar gyfer 2016/17 yn ei gyfarfod a gynhelir ar 12 Mai, 2016.*
- *Cadarnhau bod modd cyflawni'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol fel cynllun sy'n nodi gwaith y Cyngor ac sydd wedi'i alinio â blaenoriaethau'r Cynllun Corfforaethol y rhaglennwyd eu cyflawni yn ystod 2016/17.*

Penderfynwyd cymeradwyo argymhellion y Pwyllgor Gwaith a chymeradwyo'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol (Cynllun Gwella) ar gyfer 2016/17.

10 ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR ARCHWILIO A LLYWODRAETHU AR GYFER 2015/16

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar gyfer 2015/16 gan y Cynghorydd Robert Llewelyn Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.

Crynhodd y Cynghorydd Robert Llewelyn Jones waith y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn ystod y flwyddyn a chyfeiriodd yn benodol at bwysigrwydd Rheoli Risg, Gweithgareddau Atal Twyll a monitro sut mae Rheolwyr yn gweithredu argymhellion Archwilio o ran gwaith y Pwyllgor ac i sicrhau bod trefniadau llywodraethu corfforaethol y Cyngor yn gadarn.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a nodi ei gynnwys.

11 ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGORAU SGRIWTINI AR GYFER 2015/16

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Sgrwtini ar gyfer 2015/16 gan y Cynghorydd R. Meirion Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a chan y Cynghorydd Derlwyn Hughes, Cadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio.

Cyfeiriodd Cadeiryddion y Pwyllgorau Sgrwtini at rôl esblygol sgrwtini ac at effeithiolrwydd y defnydd cynyddol a wnaed yn ystod y flwyddyn o banelau canlyniad sgrwtini i gynnal adolygiadau manwl o feysydd penodol yn ogystal â sgrwtini cyn gwneud penderfyniad er mwyn helpu i lunio a llywio penderfyniadau.

Penderfynwyd -

- **Nodi a chymeradwyo Adroddiad Blynyddol y Pwyllgorau Sgrwtini ar gyfer 2015/16**
- **Penodi Cadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio yn "Eiriolydd Sgrwtini" o fis Mai, 2016 i fis Mai, 2017.**

12 ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD AR GYFER 2015/16

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar gyfer 2015/16 gan y Cynghorydd Vaughan Hughes, Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a nodi'r materion a ystyriwyd gan y Pwyllgor yn ystod 2015/16.

13 ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR SAFONAU AR GYFER 2015/16

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2015/16 gan Mr Mike Wilson, Cadeirydd y Pwyllgor Safonau.

Crynhodd Mr Mike Wilson y gwaith a wnaed gan y Pwyllgor Safonau yn erbyn yr amcanion yn ei Raglen Waith ar gyfer 2015/16 fel y nodir yn Atodiad A i'r adroddiad a chyfeiriodd yn benodol at batrwm o welliant o ran nifer y cwynion ac at yr adolygiad o'r Cofrestrau o Diddordebau Aelodau a chanlyniad yr adolygiad. Bydd ffocws y Pwyllgor yn 2016/17 ar baratoi ar gyfer yr hyfforddiant a fydd yn dilyn yr etholiadau lleol ym mis Mai, 2017.

Penderfynwyd:

- **Nodi gweithgareddau'r Pwyllgor Safonau yn 2015/16.**
- **Cymeradwyo Rhaglen y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2016/17 fel yr amlinellwyd hi yn Atodiad B yr adroddiad.**

**Y Cynghorydd Jim Evans
Cadeirydd**